

SEMINÁRNÍ PRÁCE

HISTORIE TĚLESNÉ KULTURY

Téma:

HISTORIE MISTROVSTVÍ SVĚTA V KOPANÉ

Josef Fixa,
TVSK, 1. ročník

Osnova:

- Zajímavosti a fakta
- MS v kopané 1930 - 2002
- Literatura

Zajímavosti a fakta

- MS se koná jednou za 4 roky, až do roku 2002 se v pořadatelsví MS střídaly pouze země evropského a amerického kontinentu. V r. 2002 se MS konalo poprvé v Asii a v r. 2010 se bude MS konat poprvé na území Afriky, konkrétně v Jižní Africe.
- Zatím pouze Mexiko, Itálie a Francie pořádaly MS dvakrát.
- Odehrálo se zatím 17 ročníků, jediná Brazílie se zúčastnila všech šampionátů.
- Zatím pouze 7 zemí se může pochlubit, že se stalo mistrem světa v kopané:
 - 5x Brazílie (1958, 1962, 1970, 1994, 2002)
 - 3x Itálie (1934, 1938, 1982)
 - 3x Německo (1954, 1974, 1990)
 - 2x Uruguay (1930, 1950)
 - 2x Argentina (1978, 1986)
 - 1x Anglie (1966)
 - 1x Francie (1998)
- Pouze Itálie a Brazílie dokázaly obhájit titul mistra světa i na následujícím šampionátu.
- Dosud nikdy nedokázalo evropské mužstvo vyhrát MS na jiném kontinentu, než v Evropě.
- Pouze Brazílie, jako jediná země amerického kontinentu, dokázala vyhrát MS, které se konalo na evropském kontinentu.
- Jediný Brazilec Pelé dokázal vyhrát jako hráč 3x MS.
- Jen Němec Beckenbauer a Brazilec Zagallo dokázali vyhrát MS jako hráči a trenéři.
- Pouze 2 hráči hráli na 5 šampionátech za sebou – Němec Matthaus a Mexičan Carbajal
- Nejvíc zápasů na MS odehrál Němec Matthaus – 25.
- Nejvíc gólů na jednom MS vstřelil Francouz Fontaine v roce 1958 – 13.
- Nejvíc gólů v jednom zápase MS vstřelil Rus Salenko v roce 1994 – 5.

Oficiálně 1. MS v kopané hostila v roce **1930 v Uruguay**. Mistrovství se konalo především díky obětavosti předsedy Mezinárodní fotbalové federace (FIFA) Francouze Julese Rimeta, po němž byl pojmenován pohár, který získával vítěz MS až do roku 1970.

- Šampionátu se mohli zúčastnit pouze členové FIFA, stačilo se jen přihlásit. Nakonec se ho zúčastnilo 13 mužstev.

- Hrál se pouze 18 zápasů na jediném stadionu v Montevideu, který měl kapacitu 100 000 diváků. Zápasy domácích sladoval plný stadion, ale zápasy ve skupinách se hrály často před téměř prázdnými tribunami.

- Ve finále porazila domácí Uruguay Argentinu 4:2

- První gól v historii MS vstřelil Francouz Lucien Laurent, nejlepším střelcem turnaje byl Argentinec Stábile.

2. MS, 1934, Itálie

- FIFA rozhodla, že na MS bude hrát 16 mužstev, ale protože byl o šampionát velký zájem, musela se hrát kvalifikace, která se hraje dodnes.

- Na MS se probjovali i fotbalisté Československa, postupně porazili Rumunsko, Švýcarsko, Německo a postoupili tak až do finále, které se hrálo v Římě. V něm ale prohráli s Itálií 2:1 po prodloužení, branku Československa vstřelil Antonín Puč. Historici tvrdí, že Itálie vyhrála šampionát neregulérně, protože měla v kádru 3 cizince, kteří nesměli za Itálii hrát.

- Československo tehdy mělo v týmu 2 velké osobnosti: brankáře Františka Pláničku, který byl ve své době považován za nejlepšího brankáře na světě a Oldřicha Nejedlého, který byl nejlepším střelcem šampionátu.

3. MS, 1938, Francie

- MS se zúčastnilo mělo zúčastnit 16 týmů, ale po obsazení Rakouska Německem se Rakousko z turnaje odhlásilo.

- Od tohoto roku měli automaticky zajištěn start na MS obhájci titulu (Itálie) a tým pořadatelské země, kteří tedy nemuseli hrát kvalifikaci.

- Na turnaj se probjovali i fotbalisté Československa, ve čtvrtfinále ale prohráli s Brazílií. Brankář Plánička si zlomil ruku, což pro něj znamenalo konec kariéry.

- Ve finále porazila v Paříži Itálie Maďarsko 4:2

- Nejlepším střelcem turnaje byl Brazilec Leonidas.

4. MS se hrálo kvůli 2. sv. válce až v roce 1950 v Brazílii.

- Zúčastnilo se ho jen 13 týmů, především evropské země neměly dostatek peněz.
- Poprvé se turnaje zúčastnila Anglie, která v předchozích letech odmítala hrát na MS, ale nakonec nepostoupila ze základní skupiny, stejně jako poslední mistři světa Italové.
- V posledním zápase finálové skupiny hrála Brazílie proti Uruguayi. Brazilcům stačilo v tomto zápase remizovat a stali by se mistry světa, jenže na stadionu Maracanã v Rio de Janeiru, kde utkání sledovalo 205 000 diváků, prohráli 2:1 a tak se mistrem světa stala Uruguay.
- Nejlepším střelcem turnaje se stal Brazilec Ademir.

5. MS, 1954, Švýcarsko

- 16 účastníků bylo rozděleno do 4 základních skupin, každý tým hrál jen 2 zápasy ve skupině, nejlepší 2 postoupili do čtvrtfinále.
- Favority tohoto mistrovství byly týmy Uruguaye, Brazílie a Maďarska.
- Semifinále Uruguay – Maďarsko bylo nazváno předčasným finále, hrál se výborný fotbal, Maďarsko vyhrálo 4:2. Nejlepšími hráči Maďarska byli Puskás, Kocsis, Hidegkuti a Czibor - ti se nejvíc zasloužili o to, že jejich mužstvo postoupilo až do finále.
- Ve finále se střetli v Bernu Maďaři se SRN. Tyto dva týmy spolu už hráli v základní skupině, Maďaři vyhráli 8:3 a byli jednoznačným favoritem. Ve finále už vedli Maďaři 2:0, ale Němci dokázali zápas otočit a především zásluhou útočníka Rahna zvítězili 3:2, což bylo považováno za zázrak. Další velkou postavou Němců byl záložník Walter.
- Nejlepším střelcem mistrovství byl Maďar Kocsis.

6. MS, 1958, Švédsko

- 16 účastníků ve 4 základních skupinách, 2 nejlepší postoupili do čtvrtfinále. Hráli zde i fotbalisté Československa, ale nepostoupili ze základní skupiny.
- V 17 letech přijel do Švédska na svoje první MS hráč, který se stal přes noc nejlepším fotbalistou světa – Brazilec Pelé.
- Od Brazilců se tehdy nic nečekalo, ale nakonec nadchli celý svět svým krásným fotbalem. O tomto týmu odborníci říkají, že je to nejlepší tým, který kdy na MS hrál. Nikdy předtím ani potom prý nehrál nikdo lépe. Nejvíce vynikali útočníci Pelé, Didi, Vavá, Garrincha, Zagallo.
- Ve finále ve Stockholmu porazila Brazílie domácí Švédsko 5:2.
- Nejlepším střelcem turnaje byl Francouz Fontaine.

7. MS, 1962, Chile

- 16 účastníků ve 4 základních skupinách, 2 nejlepší postoupili do čtvrtfinále. Bylo mezi nimi i Československo, které dokázalo postoupit až do finále, když v základní skupině porazilo Španělsko, remizovalo s Brazílií a prohrálo s Mexikem.
- Ve čtvrtfinále porazilo šťastně Maďarsko a v semifinále Jugoslávii.
- Ve finále, které se hrálo v Santiagu, porazila Brazílie Československo 3:1, i přesto, že nemohl hrát zraněný Pelé. Chyboval především brankář Schrojf, který byl před finále vyhlášen nejlepším brankářem turnaje. Jedinou branku Československa vstřelil Josef Masopust, který právě za výkony na tomto MS získal Zlatý míč pro nejlepšího fotbalistu Evropy roku 1962.
- Nejlepšími hráči Brazilců byli opět útočníci Pelé, Didi, Vavá, Garrincha, Zagallo.
- Nejlepšími střelci turnaje se stali Brazilci Garrincha a Vavá.

8. MS, 1966, Anglie

- 16 účastníků ve 4 základních skupinách, 2 nejlepší postoupili do čtvrtfinále
- Poprvé se mohli na MS v kopané podívat i diváci v televizním přímém přenosu.
- Finále na stadionu Wembley v Londýně sledovalo 98 000 diváků a byli svědky vítězství Anglie nad SRN 4:2 po prodloužení a také nejproblematičtějšího gólu v historii. Za stavu 2:2 v prodloužení vystřelil Angličan Hurst, míč se odrazil od břevna na zem – nikdo nevěděl, zda to gól byl nebo ne, ale rozhodčí ho uznal. Až o mnoho let později bylo dokázáno, že míč nepřešel o 5 cm brankovou čáru.
- Nejlepšími hráči Anglie byli brankář Banks, obránce Moore, bratři Jack a Bobby Charltonové a útočník Hurst, který dokázal jako jediný vstřelit 3 góly ve finále MS.
- Nejlepším střelcem šampionátu byl Portugalec Eusébio.

9. MS, 1970, Mexiko

- 16 účastníků ve 4 základních skupinách, 2 nejlepší postoupili do čtvrtfinále
- Na MS se probojovala i reprezentace Československa, ale postupně prohrála s Brazílií, Rumunskem a Anglií. Na vině prý byla špatná fyzická kondice a skutečnost, že reprezentace v Mexiku nesehrála žádný přípravný zápas, a tak nebyla připravena na složité klimatické podmínky.
- Ve finále v Mexiko City porazila Brazílie Itálii 4:1, utkání sledovalo 107 000 diváků. O Brazilcích se v té době říkalo, že soupeře nepřehráli, ale přetančili – hráli na pohled krásný fotbal.
- Nejlepšími hráči Brazilců byli Pelé, Tostao, Jairzinho, Gerson, Carlos Alberto.
- Brazilci vyhráli potřetí pohár Julese Rimeta, ten jim měl zůstat nastálo, ale byl jim ukraden a byl zřejmě roztaven na zlato.
- Nejlepším střelcem turnaje byl Němec Gerd Muller.

10. MS, 1974, SRN

- 16 účastníků ve 4 základních skupinách, z každé skupiny postoupili 2 nejlepší do 2 semifinálových skupin, první z těchto skupin postoupili do finále, druzí hráli zápas o 3. místo.
- Na tomto turnaji zaujala celý svět hra Nizozemska, jehož trenér Rinus Michels přišel s novým pojetím fotbalu, tzv. totálním fotbalem – všichni hráči uměli bránit i útočit, hráli výborně technicky i takticky. Jejich nejlepším hráčem byl Johann Cruyff.
- Ve finále v Mnichově porazilo domácí Německo Nizozemsko 2:1, Němci byli pod velkým tlakem, ale vítězství uhájili.
- Nejlepší hráči Německa – obránce Beckenbauer, útočník Gerd Muller a brankář Maier.
- Hrál se o nový pohár, nazvaný Světový pohár, který je celý ze zlata.
- Nejlepším střelcem šampionátu se stal Polák Lato.

11. MS, 1978, Argentina

- 16 účastníků, stejný systém a postupový klíč jako na předešlém MS.
- Do finále se probojovala Argentina na úkor Brazílie, která měla stejně bodů v semifinálové skupině, ale horší skóre.
- Nizozemci i bez Johana Cruyffa pokračovali ve výborných výkonech, které předváděli na MS v Německu, ale znovu prohráli smolně ve finále, tentokrát s Argentinou.
- Ve finále v Buenos Aires za stavu 1:1 trefili Nizozemci tyč, nakonec se z vítězství 3:1 po prodloužení radovali domácí.
- Nejlepší hráči Argentiny byli obránce Passarella a útočník Kempes, který byl nejlepším střelcem turnaje.

12. MS, Španělsko, 1982

- Na turnaji hrálo poprvé 24 mužstev, především na popud předsedy FIFA Joaa Havelange, který toužil po rozmachu fotbalu ve světě.
- Hrálo se v 6 základních skupinách po 4 účastnících, první 2 postoupili do jedné ze 4 čtvrtfinálových skupin, první ze čtvrtfinálových skupin postoupili do semifinále.
- MS se zúčastnili i fotbalisté ČSSR, ale pouze 2x remizovali a jednou prohráli, takže nepostoupili ze základní skupiny.
- Maďaři zde porazili Salvador 10:1 – do té doby nikdo nedokázal v zápase MS vstřelit 10 branek v jednom utkání.
- Nejlépe na tomto MS hráli Brazilci, ale v rozhodujícím zápase prohráli s Itálií a nepostoupili tak do semifinále.
- Ve finále v Madridu porazila Itálie Německo 3:1.
- Nejlepšími hráči Itálie byli brankář Zoff, záložník Conti a útočník Rossi, který se stal nejlepším střelcem turnaje.

13. MS, Mexiko, 1986

- Turnaje se zúčastnilo 24 týmů, které byly rozděleny do 6 základních skupin, 16 nejlepších postoupilo do osmifinále, dál se hrálo vyřazovacím způsobem na jeden vítězný zápas. Tento systém je platný až do současnosti.
- Mistrovství se mělo původně konat v Kolumbii, ale ta se ho nakonec kvůli ekonomickým problémům vzdala. Tak se Mexiko stalo první zemí, ve které se hrálo MS podruhé a to i přesto, že zemi necelý rok před jeho zahájením postihlo ničivé zemětřesení.
- Největší postavou šampionátu se stal Argentinec Diego Maradona, jeden z nejlepších fotbalistů historie, především jeho zásluhou se stala Argentina mistrem světa. Ve srovnání s Argentinou zaostávaly ostatní týmy jen proto, že neměly v sestavě Maradonu.
- Ve finále v Mexiko City porazila Argentina SRN 3:2, zápas sledovalo 114 000 diváků.
- Nejlepším střelcem turnaje byl Angličan Lineker.

14. MS, Itálie, 1990

- Na turnaji hrála i reprezentace Československa, která zde zanechala velice dobrý dojem, když v základní skupině porazila USA a Rakousko, a tak se i přes následnou porážku od Itálie kvalifikovala do osmifinále. Tam porazila Kostariku, především díky 3 gólům útočníka Skuhravého. Až ve čtvrtfinále nestačilo Československo na SRN a prohrálo 1:0.
- Překvapením byly výkony Kamerunu, který se jako první africký celek dokázal probojovat až do čtvrtfinále.
- Ve finále v Římě, které zklamalo svojí úrovní, porazila SRN Argentinu 1:0 a vrátila jí porážku ve finále předchozího MS.
- Nejlepšími hráči Německa byli záložníci Matthaus a Brehme a útočníci Klinsmann a Voller.
- Nejlepším střelcem turnaje byl Ital Schillaci, druhým nejlepším střelcem byl Skuhravý z Československa.

15. MS, USA, 1994

- Na tomto šampionátu se neslavně s reprezentační kariérou rozloučil Diego Maradona, který byl vyloučen z MS kvůli prokázanému dopinku.
- Tragicky skončil šampionát pro kolumbijského obránce Escobara, který byl po MS zastřelen, údajně kvůli vlastnímu gólu, který si vstřelil v zápase s USA.
- Kvalitními výkony se prezentovaly překvapivě týmy Nigérie a Rumunska, Bulharsko a Švédsko se dokonce dokázaly probojovat až do semifinále.
- Ve finále v Los Angeles porazila Brazílie Itálii, utkání sledovalo 93 000 diváků. V normální hrací době i po prodloužení zápas skončil 0:0, a tak poprvé v historii o mistru světa rozhodly až pokutové kopy. Šťastnější byli Brazilci a stali se tak počtvrté mistry světa.
- Nejlepšími hráči Brazílie byli útočníci Romário a Bebeto a záložník Dunga.
- Nejlepšími střelci turnaje se stali Bulhar Stoičkov a Rus Salenko.

16. MS, Francie, 1998

- Poprvé se šampionátu zúčastnilo 32 zemí. Týmy byly rozděleny do 8 základních skupin, první 2 postoupily do osmifinále.
- Turnaj se vyznačoval nestejným posuzováním faulů ze strany rozhodčích, z čehož pramenilo, že na turnaji bylo nejvíc vyloučených hráčů v historii MS.
- Překvapením turnaje byly výkony Dánska a postup Chorvatska a Nizozemska až do semifinále. Především Nizozemci předváděli výborný fotbal, ale nedokázali v rozhodujících zápasech střilet branky, proto skončili až 4.
- Ve finále v Paříži porazila Francie Brazílii 3:0, když největší postavou zápasu byl Francouz Zidane, který vstřelil 2 branky.
- Nejlepšími hráči Francie byli brankář Barthéz, obránci Blanc a Thuram a záložník Zidane.
- Nejlepším střelcem turnaje se stal Chorvat Šuker.

17. MS, Japonsko a Korejská republika, 2002

- Poprvé v historii pořádaly MS 2 země, navíc se poprvé hrálo v Asii.
- O nepříjemné překvapení se postarali obhájci titulu z Francie a týmy Portugalska a Argentiny, které nedokázaly postoupit ze základních skupin.
- Příjemně překvapil Senegal, který postoupil do čtvrtfinále a tým Turecka, který postoupil až do semifinále.
- Největším překvapením turnaje ale bylo mužstvo Koreje, které na MS startovalo popáté v historii, ale až na tomto šampionátu dokázalo poprvé vyhrát zápas na MS a jako první asijský tým dokázala postoupit do semifinále. Nakonec skončila 4., ale je to nejlepší výsledek asijského mužstva na MS v jeho historii.
- Ve finále v Jokohamě porazila Brazílie Německo 2:0 zásluhou 2 gólů útočníka Ronalda.
- Nejlepšími hráči Brazílie byli obránci Roberto Carlos a Cafú, záložníci Rivaldo a Ronaldinho a útočník Ronaldo, který byl nejlepším střelcem turnaje.

18. MS se bude hrát v roce 2006 v Německu, poprvé platí pravidlo, že kvalifikaci na MS musí hrát i obhájci titulu (Brazílie).

- Poprvé v historii se na šampionát probojovala reprezentace samostatné České republiky.

Literatura:

- *Milan Macho – Fotbal-vášeň 20. století, Brána, Praha, 1996*
- *MS v kopané 1986, Olympia, Praha, 1998*
- *Itálie '90, Olympia, Praha, 1990*
- *Francie '98, Marsfoto, Praha, 1998*
- *Časopis Hattrick, 7/2002*

